

Q. N. 357, 7.

*De intelligentia inter animam et corpus
Chone*

Q. D. B. V.

II f
593

AMPLISSIMOS SCHOLAE NOSTRAE
PATRONOS PATRES AC FAVTORES

VT ORATIONEM IN MEMORIAM

B. IO. CHRISTOPHORI RICHTERI

CRAS PROPRIIDIE KAL. IVLIAS A. R. S. clo 19 cclix

A

CHRISTIANO GODOFREDO MAESCHELIO

FREIB

IVVENE OPTIMAE SPEI ET EXPECTATIONIS

DE COMETIS HABENDAM

BENEVOLE AVDIRE VELINT

IMPENSE ROGAT

M. IO. ANDREAS LVTHERVS

CONR

FREIBERGAE,

Litteris MATTHAEANIS.

142

Quod summe Reuerendus ac Magnificus Dresdensium Praesul,
IO. IOACH. GOTTLOB AM-ENDE, Doctor Theo-
logus, per vniuersum orbem christianum, qua meliorum est
partium, fama ac meritis longe celeberrimus, in eruditissimis,
quas poeticae Alexandri POPPI de Homine Commentationi,
a se ex Anglico idiomate in Latinum translatae, et carmine
heroico feliciter expressae, subiunxit, bene non minus, quam grauiter, pro-
nunciat: *nihil hominem vel decere magis, vel magis iuuare, quam vt se
ipsum sollicite excutiat, et quam fieri possit, penitissime nosse discat*: id vero
est huiusmodi, vt me, in argumento de Homine, quod adhuc consideran-
dum sumi, persequendo, mirum in modum confirmarit. Vtut enim, quod
S. R. Vir ingenue, pro candore suo, profitetur, nihil difficilius sit, nihil ma-
gis arduum, quam ad perfectam sui notitiam peruenire, propterea, quod
sui ipsius cognitio infinitis difficultatibus et impedimentis obnoxia sit, ita
quidem, vt in aliis omnibus scientiarum generibus felicius procedat huma-
num studium, quam in *ἀνθρώπου*: eo alacriori tamen animo id negotii
fufcipiendum puto, quo plures excellentes ingenio viri viam nobis muni-
uerunt, et quo plura sunt commoda, quae ex hac doctrinae liberalis parte
in philosophiam, artem salutarem, ac praecipue theologiam, redundant.
Postquam igitur, quae de partibus hominis essentialibus in genere dicenda
erant, breuiter strictimque, pro instituti ratione, exposuimus, consequens nunc
est, vt de vinculo, quod inter has partes intercedit, paucis agamus. Ex-
perientia enim docet, Deum, praepotentem, sapientissimumque, rerum
omnium conditorem, animam intelligentem, et corpus organicum, tam arcto
inter se nexu copulasse, vt, licet operationes quaedam soli animae sint
vindicandae, quaedam mechanicam corporis dispositionem sequantur, vt
animae nullum fere imperium in eas relictum sit, plurimae tamen vtrique
principio, totique adeo homini, sint communes, et a cogitationibus mentis
pariter, ac motibus corporis, profiscantur: quales inprimis sunt motus
voluntarii, itemque sensationes. Quae cum ita sint, arctissimum inter has
partes natura quidem sua seiunctas, totoque genere diuersas, coniunctio-
nem dari, statuatam oportet. Nisi enim haec intercederet, nec ab anima
corpus, nec a corpore anima, moueri posset, cum tamen ex experientia con-
fiet, ad certos motus corporis certos insequi motus mentis et vice versa.
Hac autem coniunctione concessa, vinculum adesse oportet, cuius ope anima
cum corpore vniatur. Quod vero et quale illud sit, quo vtraque pars et
contineatur tam arcte, et in agendo patiendoque conspiret amice, nondum
ad liquidum est perductum. ARISTOTELES, in libris de Anima,
nullam, quod sciam, vinculi mentionem facit, neque Conimbricenses,
in Commentariis suis in hos libros, quicquam ea de re habent.
PLATO

PLATO autem, cum animum naturae simplicis et incorporeae intelligeret esse, cum corpore misceri eum non posse, existimauit, propterea, quod incorporea cum corporibus minime coalescant, et, si essent mixta haec duo, anima maiori corporis contagione inquinaretur, aut plane interiret. Cuius autem contagionis et interitus cum expers sit, eam non corpori commixtam, sed vt gubernatricem praefectam illi esse, censet. Vnde ipse, verum hominem, verumque animal, non corpus esse, vult, sed animam, quae ex mundo νοητῶν, seu intelligibili, prodeat, et cui statim in coelo corpus a Deo coeleste adiungatur, quod immortale sit, nec ab ea postea diuelli vlla ratione queat. Hoc quidem corpus, quod schola haec ὄχημα, vehiculum, vel etiam currum animae, nominat, purum, splendidum, aethereum, igneum et coeleste, omni fece ac concretionem liberum, et perpetuo indissolubileque cum anima vinculo coniunctum esse, nec extingui vilo modo posse, opinatur. In hoc infidentem animam in aethereo mundo rebus intelligibilibus incumbere, astrorum circuitus certis sectari periodicis, et cum diuinis animis hoc vniuersum gubernare. Huic vehiculo aethereo aliud succedere, quod spirituosum dici possit, quocum iungantur animae, dum in mortalem mundum descendant, et in crasso corpore recipiantur: quod secundum vehiculum nihil aliud sit, nisi sanguis tenuis, vel spiritus per corpora nostra diffusus. Tertium vehiculum esse terrenum hoc et crassum corpus, quod a Platone in Timaeo quasi animae vehiculum, et in Phaedro vehiculum ostreaceum; a Plotino autem animae sepulcrum nuncupatur. De his tribus vehiculis pronunciat Plato, quod anima in ostreaceo per breue tempus habitet, in aereo per multa, in aethereo autem, siue igneo, per omnia saecula commoretur. Vid. de his Platonis et Platoniorum somniis Steph. THEVPOLVS, Patricius Venetus, *Academicarum Contemplationum*, L. IV. c. XI. p. 148. sqq. Seb. FOXIVS Morzillus Hispalensis, *de Naturae Philosophia, seu de Platonis et Aristotelis consensione* L. IV. c. III. p. 416. et in primis Io. Laur. MOSHEMIVS ad Radulphi CVDWORTHII *System. intellect.* c. V. Sect. III. §. 21. in *Schol.* §. XVIII. p. 105, et Excell. Io. Henr. WINKLERVS in *Psychol.* §. 826. p. 542. sq.

Hanc sequuntur opinionem, si non per omnia, maximam tamen partem, quod negandum non est, nonnulli ex patribus primae ecclesiae, Platonismo nimium quantum infecti, qui subinde de animae vehiculo loquuntur, GREGORIVS Nyssenus etiam ratione probare nititur, qualis sit ille corporis et animi nexus. Bene tamen ac sobrie de hac arctissima mentis et corporis coniunctione ita differit TERTVLLIANVS, patrum latinorum antiquissimus; *Collocavit autem Deus, et potius inseruit carnem animam, tanta quidem concretionem, vt incertum haberi possit, vtrumne caro animam,*

animam, an carnem animam circumferat, vtrumne animae caro, an anima
appareat carni. Sed etsi, animam inuebi, atque dominari credendum est,
vt magis Deo proximam, hoc quoque ad gloriam carnis exuberat, quod
proximam Deo et contineat, et ipsius dominationis compotem praestet.
Libr. de Resurrect. carnis.

Theophrasti PARACELSI ineptias de Archaeo, saeculo iam de-
cimo sexto effictas, reuocauit saeculo superiori Io. Bapt. HEL-
MONTIVS, Belga, Bruxellensis, ex nobili familia oriundus, qui eo
superbiae processit, vt philosophum per ignem, et vnicum vere medicum
a Deo ipso conditum, atque adeo illum, quem Siracides honorandum
dixerit, se vocare non dubitaret. Hic, quemadmodum vocibus barbaris et
mente castis, *Bur, Lessas, Gas, Blas, Dueleeb*, in scriptis suis vti solebat, vt
imperito vulgo illuderet, et singularis doctrinae opinionem sibi conciliaret:
ita subinde in ore ferebat Archaeum quendam, praesidem actionum motio-
numque, quas in corpore humano obseruamus. Licet autem magno
conatu nihil egisse videretur, inuentus tamen est Martinus HEERIVS,
medicus Laubanensis ac deinceps Gorlicensis, solertissimus alioquin obser-
uator, qui Introductionem in Archinum Archaei vitale et fermentale Io.
Bapt. van HELMONT conscripsit. Hos imitatus Io. DOLAEVS,
quo nemo vnquam operosior fuit nugator, pari ratione eiusmodi barbaris,
peregrinis ac sine mente sonis vtebatur superiori saeculo, in *Encyclopaedia
medica*, dum quatuor excogitabat reges, quos principibus humani corporis
partibus praeficiebat, vt haec sub illorum regimine officii sui partes obire
possent. Capiti praeponebat regem *Microcosmetora*, cordi *Cardimelechum*,
abdomini *Gasteranacem*, seu *Bitumelechum*, cum regina hysterica *Racham-
malca*. Se autem per haec vocabula nihil aliud intelligere, quam spiritus
vitales, animales, genitales prae aliis subtilissimos, ipse in praefatione fatetur.

Adspulantur huic de spiritibus vitalibus sententiae recentiores non-
nulli, inprimis ex medicis, qui hos spiritus vitales, et fluidum nerueum,
tenuissimam quippe subtilissimamque corporis partem, vel sanguine, vel
cerebro, vel neruis comprehensam, vinculum, quo mens corpori deuincia-
tur, esse volunt. Hoc tamen discriminis inter eos intercedit, vt, quod
Bern. CONNOR, Thom. WILLISIVS, Frid. HOFFMANNVS,
Andr. RIDIGERVS animam nominant, alii, Seb. WIRDIGIVS in-
primis, spiritum appellent. Scripsit hic *Medicinam spirituum*, in qua L. J.
e. XIV. disertè ait: Animam, tanquam spiritum subtilissimum, mortale
corpus hominis immediate, sine spiritibus intermediis, gubernare non posse.
Hos autem spiritus esse medium, et quasi vinculum inter duo illa extrema,
animam et corpus, quibus, tanquam instrumentis proximis, anima in guber-
nando corpore vtatur. Verum de his et reliquis, quae huc spectant,
cum Deo in posterum plura.

a. n. 357, 7.

de archy

AMPLIS
PATRON
VT

B. IO. CH

CRAS PROP

CHRISTIAN

IVVENE O

D

BEN

M. IO. A

Lit

B.I.G.

Farbkarte #13

II f
593

opus co

RAE

TORES

HTERI

ccLix

CHELIO

IONIS

VS

42

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(BAALLE)